

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMANĂ SUB CONDUCEREA D-ilor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MIOȘUNEȘTI, O. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
SERETAR DE REDACȚIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Aplicarea legilor în teritoriile alipite

O lucrare necesară

Este cunoscut că din cauza așa zisului conflict al legilor în spațiu, cu care se ocupă în special Dreptul internațional privat, instanțele judecătorești sunt de multe ori chemate să facă aplicațiunea unei legi streine, fie că această obligație derivă din însăși legea națională, ¹⁾ din tratatele internaționale, ²⁾ sau numai

1) În codul civil român această chestiune este rezolvată de art. 2, care consacră teoria statutului real și personal. Deși textul, se ocupă numai de români, însă pe baza reciprocității, când este vorba de capacitatea unei persoane, se aplică legea sa națională. În codul austriac chestiunea este mai complex rezolvată; așa art. 4 prevede că legea urmărește pe cetățeni, în ce privește capacitatea, pentru actele pe cari le-ar face în străinătate; art. 34 aplică aceeași regulă în privința străinilor, supunându-i legii lor naționale (textul vorbind de «locuință» sau în lipsă de «nașterea» străinului a făcut pe unii autori să susțină că urmează a li se aplica legea domiciliului obicinuit, nu legea lor națională, ceace alți autori resping pe motivul că aceste două momente, locuința și nașterea, decid de obicei asupra naționalității însăși (v. Stubenrauch. *Commentar zur öst. allg. bürgerlichen Gesetzbuche*, t. I, p. 95). Art. 35, 36 și 37 se ocupă de contractele făcute cu sau între streini, distingând dacă actul s'a încheiat în țară, sau afară din țară. În primul caz, în afacerile încheiate între un național și un strein se aplică codul austriac, când este vorba de contracte bilaterale sau chiar unilaterale, dacă obligația este pentru național. Dacă afacerea s'a încheiat între doi streini, fie că aparțin sau nu aceluiasi stat, să presupune că ei s'au supus codului austriac, dacă nu să probează contrariul. Așa, un contract de vânzare încheiat între doi francezi (sau doi români din vechiul regat) are efect fără să fi urmat predarea, numai prin simplul consimțământ (art. 138 fr., 971 rom), dacă se dovedește că contractanții au avut în vedere legea lor proprie, în caz contrar are a se aplica art. 425 c. austr. după care proprietatea se transmite prin tradiție. Excepție la aceste principii este numai dacă streinul se obligă unilateral, fie către un național sau către un alt strein, în care caz se va aplica acea lege care favorizează mai mult actul, fiind de admis că intenția lui a fost să dea un efect actului său, așa-că donația făcută de un francez (sau român din vechiul regat) or fi valabilă deși nu s'a întocmit un act autentic, pentru că art. 943 c. austr. nu cere aceasta. În cazul în care afacerea s'a încheiat în streinătate, atunci se va aplica legea locului unde s'a încheiat, afară dacă nu rezultă că părțile s'au referit la altă lege. Art. 300 prevede că imobilele sunt supuse legilor situației lor, iar mobilele, în ce privește raporturile cu persoana, aceluiași legi ca însăși persoana.

2) Convenția de la Haga din 1900 asupra conflictelor în materie de căsătorie, divorț și tutelă, la care a aderat și România.

din principiile Dreptului internațional privat. În atari cazuri jurisprudența franceză, cât și cea română ³⁾ consideră legea streină ca o chestie de fapt și în consecință existența legii streine are a fi dovedită de părți. Doctrina susține cu toate acestea că din moment ce în anumite cazuri judecătorul este obligat să aplice legea streină, trebuie să facă din oficiu toate cercetările spre a o cunoaște și a-i da adăvăratur ei sens ⁴⁾. Dacă din cauza imposibilității în care se află de a cunoaște în detaliu legile diferitelor țări este nevoit să accepte concursul părților, cari trebuiesc să-i aducă informațiunile necesare, nu se admite însă că dânsul s'ar putea desinteresa de chestiune și să nu facă cercetări pentru a fi cât mai bine informat sau pe simplul motiv că n'ar avea de unde cunoaște legea streină să facă aplicațiunea legii sale naționale, câtă vreme aceasta îl obligă să aplice legea streină ⁵⁾.

O altă consecință a principiului de mai sus este că, neaplicarea legii streine de către judecători — când părțile n'au invocat-o — precum și greșita ei aplicare nu poate da motiv de casare. Cu toate acestea s'a decis că în cazul când, prin această neaplicare sau greșită aplicare, s'ar viola direct sau indirect un text precis al legii naționale ⁶⁾, ori când un tribunal

3) V. Alexandrescu, t. I pg. 80 (edf. I) și Cristescu cod. adn. sub art. 2.

4) V. Fr. Despagne *Pr. Dr. int. priv.* pg. 65 urm; Alexandrescu *loc cit.*

5) În conferința internațională de la Haga s'a discutat chestiunea elaborării unui sistem, anume prin eliberare de certificate oficiale, destinate pentru proba legii străine.

6) Un francez tratase la Hon-Kong, posesiune engleză, cu o companie engleză de navigațiune pentru transportul bagajelor sale la Marsilia și buletinul prevedea că compania își declină orice răspundere pentru pierderea lor. La proces, tribunalul din Marsilie și Curtea din Aix, aplicând legea franceză, adică legea locului executării contractului, a acordat o indemnitate oarecare (comp. art. 425 și 441 cod. com. rom.). Curtea de Cas. s'a pronunțat din contra pentru aplicarea legii engleze, deoarece art. 1134 c. civ. dispune că convențiile sunt legea părților și că acestea adoptase mplicit legea engleză (Despagne, *op. cit.* pg. 68).

ar refuza să facă aplicațiunea unei legi streine stipulată într'un tratat, atunci recursul ar fi întemeiat. Este logic acest lucru, pentru că dacă legiutorul prescrie expres sau implicit aplicarea unei legi streine, înseamnă că își asumă acea lege și ori ce violare a ei trebuie să fi asimilată cu aceea a propriei sale legi.

Conflictul legilor se produce însă de multe ori chiar în interiorul aceluiași stat, anume când dânsul n'are o legislație uniformă pentru tot teritoriul său în care caz drept criteriu servă domiciliul fiecăruia ⁷⁾, pe când în conflictul legilor internaționale criteriul îl formează naționalitatea. O atare situație există acum—până la unificarea legislației—in România Mare și a existat în Transilvania în timpul dominațiunii ungare, când în unele părți se aplica codul civil austriac, iar în altele legile ungare, cari diferențiau de codul austriac mai ales în materia succesiunilor, precum și în Basarabia, unde în unele locuri se aplica codul Napoleon, în altele legile vechi moldovenesti.

O întrebare ce se pune este dacă o astfel de lege se consideră ca streină față de acea parte din teritoriu unde nu-și are aplicațiunea? Stubenrauch susține că în sensul Dreptului internațional privat, fie care ținut în care legea austriacă nu se aplică este a se considera ca strein din punctul de vedere al Dreptului ⁸⁾ și de aceea în acest sens țările de sub coroana ungară au a fi privite ca streine. Acest mod de a vedea cred că derivă mai mult din alcătuirea politică a foastei monarhii în urma compromisului de la 1867, deoarece aceste două țări își păstrasera suveranitatea lor internă contopind-o numai pe cea externă. Dar azi la noi, când unirea țărilor surori nu s'a făcut pe baza unei autonomii, cred că nu s'ar mai putea susține că legile de aci ar fi streine pentru regatul vechi, și invers, căci nu-mi pot închipui bunăoară că legea din 1 Aprilie 1914 pentru organizarea Dobrogei-Noi, cuprinzând dispozițiuni speciale acestui ținut, ar putea fi considerată ca o lege streină când incidental s'ar aplica de alt tribunal de cât cele din Dobrogea-Nouă. O lege aplicabilă într'un teritoriu înainte de anexarea lui, fiind implicit adoptată de statul anexant până când vine să i se substituie o alta nouă, urmează că numai poate fi privită ca lege streină, când o instanță judecătorească din cuprinsul țării ar fi chemată să-i facă aplicațiunea.

Dacă înainte, când ne despărteau granițele, totuși

7) Într'un proces pendinte la Curtea Apel din Tg. Mureș, Curtea de Cas. din Pesta adusesse hotărârea (5879/917) că succesiunea lui de cujus, originar din Ungaria, să se reguleze după legile aplicabile acolo unde dânsul își avusese ultimul domiciliu, câștigat prin o reședință continuă de patru ani, adică conform legii austriace (domiciliul era în Tg. Mureș), iar nu după legile ungare aplicabile acolo de unde era originar.

8) Stubenrauch, *op. cit.*, vol. I, pg. 40.

de multe ori instanțele judecătorești din vechiul regat erau chemate să aplice dispozițiunile legilor ocăr-muitoare în Transilvania, este natural că aceasta va fi cu mult mai frecvent de aci înainte, când relațiunile și transacțiunile între locuitorii aceleiași țări vor fi atât de dese. Chestiuni de capacitatea persoanelor, de forma actului, de aplicarea legilor respective la contractele încheiate în diferitele ținuturi, sau bunăoară procese intentate contra Statului pentru fapte isvorâte în Ardeal, ca atare cărmuite de legile de aci, și cari în urma desființării Consiliului Dirigent vor trebui judecate în București, precum și alte multe cazuri, sunt aspectele atâtor probleme noi juridice cari vor reclama deosebita atențiune din partea instanțelor judecătorești. Dacă greșita aplicațiune a unei legi streine am văzut că ar putea da naștere recursului în Casație, cu atât mai mult aceasta va avea loc atunci când instanțele judecătorești vor fi chemate să aplice legi din alte ținuturi ale României Mari. De aceea toate legile țării vor trebui să fie bine cunoscute pe tot cuprinsul ei, căci se pot ivi multe ocaziuni când aplicarea lor să fie necesară și în alte ținuturi decât acolo unde sunt anume destinate, însă pentru aceea trebuie ca în prima linie ele să fie traduse. Este un non sens ca limba întrebuințată în justiție să fie cea română, iar textul legii să fie scris într'o limbă steină.

Din aceleași motive poate că va fi necesar ca în complectul instanțelor judecătorești să între juriști din toate ținuturile, cari la necesitate ar lămurii diferențierile de legislație, suplinind astfel imposibilității de a le putea cunoaște chiar de la început, procedându-se la fel ca și la alcătuirea secțiunilor de la Curtea de Casație.

În privința traducerei este de datoria organelor superioare să instituiască comisii speciale cari să se ocupe cât mai neîntârziat cu traducerea lor, căci în afară de traducerea codului penal ungar nu cunosc până acuma alte lucrări similare. Firește că lucrarea nu-i ușoară, căci va trebui găsite exact expresiunile corespunzătoare. Cei ce interpretează legile știu câtă însemnătate să pună pe sensul unui cuvânt, însă sunt și în Ardeal ca și în vechiul regat sau celelalte țări alipite, eminenți juriști cari să poată duce la bun sfârșit o astfel de lucrare.

În afară de aceasta ea va avea importanța ei și din punctul de vedere că, fiind o lucrare oficială, ar putea exista o unitate în întrebuințarea în românește a diferiților termeni și expresiuni juridice cuprinse în textele streine, cari azi, în lipsă de o atare lucrare sunt traduse de fiecare interpret după cum i se pare că-i mai bine.

După timpul de jertfă, urmează acum o eră de muncă grea, spre a putea consolida țara noastră

mare și frumoasă. Pe terenul juridic se manifestă prin cunoașterea deocamdată a deosebitelor legiuri din țară, ca apoi luând din toate ceeace practica a consacrat ca mai bun și potrivit cu poporul nostru, să putem ajunge la alcătuirea unității de legislație. Chiar admitând că prin un decret am introduce o singură lege, totuși încă o generație pentru procesele din vechi va trebui să cunoască și să aplice legile actuale, după cum s'a întâmplat cu Codul Calimah și Caragea la introducerea Codului Napoleon. Deși principiile generale ale diferitelor legiuri sunt cam aceleași, totuși există multiple diferențe cari trebuiesc cunoscute, căci un cugetător a făcut comparația, în ce privește diferențele în principiile de justiție, cu luviile cari, deși pleacă din aceeași obârșie, își croesc albiu deosebite după terenul ce-l traversează.

ION I. CETĂȚIANU

Consilier la Curtea de apel din Târgu-Murșe

Unitatea legislativă între națiunile amice și aliato

SECȚIUNEA III. — § 1. Despre prezumțiunile stabilite de lege

(Din lucrările Comitetului francez)¹⁾

Prezumțiunile legale anume stabilite de lege sunt prevăzute de art. 1350 C. civ. fr., după care au fost reproduse în art. 1200 C. civ. rom., cu o simplă modificare de numere. Raportul comisiei observă aici inadvertența legiuitorului care a făcut să figureze în acest text între prezumțiunile legale mărturisirea și jurământul, care sunt adevărate probe ca și dovada scrisă și cea testimonială, după cum o spune art. 1316 (1170 rom.). De aceea se propune suprimarea din art. 1350 a paragrafului relativ la mărturisire și jurământ, după cum a făcut codul italian²⁾.

Trecând la art. 1351 (1201 rom.), raportul nu propune nici o modificare. Comisiunea nu crede că e posibil de a determina în chip mai precis decât cum prevede acest text condițiunile cerute pentru existența autorității lucrului judecat. Astfel, tentativa făcută de Laurent în Ante-proiectul său de revizuire nu este fericită. Eată cum completează jurisconsultul belgian acest articol:

„Autoritatea lucrului judecat nu există decât față de ceeace a făcut obiectul judecății. Pentru aceasta trebuie:

„1° Ca lucrul cerut să fie același; lucrul cerut e același când a doua hotărîre, presupunând că a fost

dată conform cu concluziunile principale sau reconvenționale ale părților, ar fi desființat pe cea dintâi în totul sau în parte;

2° Ca cererea să fie întemeiată pe aceeași cauză; cauza este faptul juridic care constituie fundamentul dreptului; când cauza este identică, există lucru judecat, chiar dacă s'ar stabili prin alte mijloace, adică prin alte probe de fapt și de drept care servă ca dovadă fundamentul cererii sau al excepțiunei;

3° Ca cererea să fie între aceleași părți; succesorii cari au un drept real asupra lucrului, precum sunt creditorii ipotecari, nu sunt considerați ca părți în judecățile care intervin posterior;

4° Ca cererea să fie făcută de părți și în contra lor în aceeași calitate.

Astfel amendat acest articol ar avea înfățișarea unui comentariu, iar nu a unui text de lege. Orice am face, nu se poate prevedea și rezolva toate chestiunile ce provoacă această dificilă materie.

Excepțiuni la relativitatea lucrului judecat. Este locul de a se indica în urma art. 1321, derogările ce suferă principiul relativității lucrului judecat? Punctul acesta a fost examinat și hotărît în sens negativ. În sens invers, art. 2503 din Codul civil portughez, după ce pune principiul relativității lucrului judecat, adaugă în paragraful următor: „Cu toate acestea, lucru judecat asupra chestiunilor de capacitate, de filiațiune sau de căsătorie face credință în contra oricărei persoane, dacă instanța a fost contradictorie”. Art. 1252, al. 2 din Codul civil spaniol decide de altă parte că în chestiunile relative la starea civilă și la validitatea sau nulitatea dispozițiilor testamentare, prezumția lucrului judecat este opozabilă terților, chiar dacă nu au fost părți în proces.

Niste formule așa de largi nu sunt fără pericol. Fără îndoială, sunt hotărîri care produc efecte *erga omnes*, precum sunt acelea care pronunță divorțul sau separația corporală, sau hotărîrile prin care se anulează o căsătorie, cel puțin când soții au figurat în proces¹⁾.

Tot astfel, desigur, în cazul când legea rezervă unor persoane dreptul de a exercita o acțiune de stat, ceeace s'a judecat între aceste persoane nu mai poate fi repus în discuțiune de terții; dar aceasta provine din cauză că terții n'au dreptul să agizeze, nu este o consecință a autorității lucrului judecat²⁾. În afară de aceste cazuri, trebuie să rămânem fideli regulii relativității, fiindcă ea este, pentru acei cari nu au fost părți în proces, o garanție de care nu trebuie a-i despuia. Cel mult s'ar putea decide ca

1) D. Alexandresco, tom. VII, p. 569.

2) V. Ambroise Colin et Capitant, Cours de droit civil, t. 1, edit. 2-a, p. 343.

1) Dreptul, No. 10 p. 26 din 1920.

2) D. Alexandresco, t. VII, p. 310.

hotărârile date în materie de stare civilă să facă credință provizorie cum fac, de exemplu, actul de naștere, actul de recunoaștere; cei de al treilea căroră li se opune păstrează dreptul de a face dovada contrarie. Dar dacă am admite sistemul acesta, noul text ar trebui inserat la titlul filiațiunei, iar nu în art. 1351.

Influența lucrului judecat în criminal asupra civilului. Codul civil portughez cuprinde două articole asupra acestui subiect:

Art. 2504.—Lucru judecat, executoriu în criminal, constituie o prezumție legală în civil, câtă vreme aceasta nu a fost distrusă prin o dovadă contrarie.

Art. 2505.—Absolvirea inculpatului înaintea tribunalelor criminale sau corecționale nu împiedică acțiunea în daune-interese, sub rezerva dispozițiilor art. 2368 și următoare (articolele relative la legitima apărare).

Cea dintâi din aceste dispozițiuni nu ni se pare că trebuie a fi adoptată; așa cum e redactată, ea constituie în adevăr o restricție la regula autorității lucrului judecat în criminal care nu se justifică. Lucru judecat în criminal trebuie să păstreze autoritatea sa absolută în civil.

Cât despre soluția conținută în al doilea articol, ea nu poate ridica nici o contestație, de altminteri, ea se găsește implicit enunțată în art. 363 c. instr. criminale (art. 389 pr. pen. rom.), care decide că în caz de absoluțiune sau de achitare, curtea va hotărî asupra daunelor-interese pretinse de partea civilă. Este deci inutil de a se mai reproduce această regulă în Codul civil.

Singurul punct delicat este privitor la omucidere, răni și loviri fără voe (art. 319 c. pen. fr. conf. art. 248 c. pen. rom.). Se știe că după jurisprudența actuală a Curții de casație, achitarea inculpatului probează că el nu s'a făcut vinovat de nici o faptă care să atragă responsabilitatea lui civilă, căci art. 248 c. pen. vizează în enumerarea lui (oricare din nedibăcie, din nesocotință, din nebăgare de seamă, din neglijare sau nepăzirea regulamentelor...) toate faptele care pot cădea sub aplicarea art. 998 c. civ. Această jurisprudență a fost adesea criticată. O dispoziție legislativă care ar rezerva acțiunea civilă victimei în caz de achitare a inculpatului, ar fi utilă chiar acestuia din urmă. În adevăr, adeseori astăzi tribunalul corecțional ezită să achite și pronunță o condamnare ușoară, ca să rezerve posibilitatea unei acțiuni în daune-interese. Dar o asemenea dispozițiune nu în art. 1201 s'ar putea înscrie.

Art. 1352 c. civ. fr. (1202 c. civ. rom.). Codul italian a tăiat în două acest articol și a suprimat ultimele cuvinte „afară de aceea ce se va zice în privința jurământului și mărturisirii ce ar face o parte

în judecată”. Comisiunea a găsit preferabil de a le menține explicându-le astfel: „sau dacă aceasta nu rezultă din mărturisirea sau jurământul judiciar, în toate cazurile în care ordinea publică nu este interesată”, ceea ce înseamnă că reclamantul poate totdeauna invoca mărturisirea părâtului sau a-i deferi jurământ, afară numai dacă prezumția a cărei forță vrea s'o distrugă nu este de ordine publică.

§ 2. Despre prezumțiile care nu sunt stabilite de lege.

În ante-proiectul său de revizuire, Laurent a lărgit domeniul atribuit de art. 1203 prezumțiunilor, autorizând întrebuintarea probei cu martori peste limita ordinară, nu numai când există un început de dovadă scrisă, dar și atunci când prezumțiunile sau indiciile ce rezultă din fapte devenite constante, sunt destul de grave pentru a determina admiterea martorilor. Această inovațiune a fost adoptată de codul civil venezuelian din 1916. În sprijinul acestei soluțiuni se poate invoca art. 328 din codul civ. fra. cez (30 rom.), care în materie de filiațiune, adică în o materie în care legea s'a arătat cu deosebite prudență, permite copilului de a dovedi filiațiunea sa legitimă cu martori, când invoacă fie un început de dovadă scrisă, fie prezumții sau indicii care fac pretențiunea lui verosimilă¹⁾.

Comisiunea nu a crezut însă că trebuie să apuce pe această cale; ea s'a temut de a da judecătorilor o prea largă putere de apreciere, și de a deschide poarta probei testimoniale, căci judecătorul poate totdeauna găsi suficiente prezumții invocate.

SECȚIUNEA IV. — Despre mărturisirea unei părți.

Codul civil italian e mai complet decât cel francez și al nostru asupra acestei materii (art. 1354 — 1361). În deosebire de cel francez asimilând-o în ce privește efectele ei cu mărturisirea judiciară, el tratează despre mărturisirea extrajudiciară, căci ea face dovadă deplină ca și mărturisirea judiciară când a fost făcută de însăși partea prigonitoare sau de reprezentantul ei. Codul civil venezuelian din 1916 a adoptat același sistem (art. 1426 — 1431) care este consacrat de asemenea și de codul civil spaniol. Din contră, codul civil portughez (art. 2416), lasă la înțelepciunea judecătorului grija de a aprecia, după împrejurări și potrivit regulilor de probă, valoarea mărturisirei extrajudiciare. După acest din urmă sistem, care este și al nostru, judecătorii au, fără nici o îndoială, o putere discreționară, pentru a aprecia caracterul mai mult sau mai puțin serios al

1) A se vedea raportul asupra probei testimoniale, *Bulletin de la Société d'Etudes législatives*, 1917—18, p. 224 à 236.

mărturisirii extrajudiciare; așa în cât de câteori ei se găsesc în fața unei mărturisiri serioase, fie judiciară sau extrajudiciară, asemenea mărturisire le face deplină credință și ea nu va putea fi nici divizată nici revocată, dacă nu este rezultatul unei erori de fapt (art. 1206, § 2) 1).

Laurent critică acest sistem în ante-proiectul său, căci, zice acest autor, o asemenea distincțiune este inadmisibilă: „Nu locul unde s'a făcut declarația este care îi dă forța probantă, ci intenția aceluia dela care ea emană». Cu toate acestea nu se poate tăgădui că mărturisirea judiciară prezintă mai multă garanție decât mărturisirea extrajudiciară; afară de aceasta, această din urmă se întâlnește foarte rar în practică. De aceea sistemul codului portughez ni s'a părut că trebuie consacrat prin o dispozițiune adăugată la art. 1356 (1206 c. civ. rom.), în acești termeni: „Mărturisirea extrajudiciară trebuie a fi considerată ca un fapt supus la aprecierea tribunalelor, după regulile probelor».

În ceea ce privește mărturisirea judiciară, este o deosebire între articolele 1256 ale codurilor francez și italian. După codul italian, urmat în această privință de codul venezuelian din 1916 (art. 1427), declarația făcută înaintea unui judecător chiar *incompetent* valorează ca mărturisire judiciară. Din contră, codul civil portughez precizează (art. 2140) că mărturisirea judiciară este declarația făcută înaintea unui tribunal competent. Cât despre art. 1356 c. civ. fr., el nu prevede chestiunea, dar jurisprudența distinge după cum este incompetența *ratione personae* sau *ratione materiae*. În primul caz, mărturisirea astfel făcută înaintea judecătorului este bine considerată ca o mărturisire extrajudiciară, dar în cel de al doilea, întrucât judecătorul nu are calitate să ia act despre mărturisire, ea nu valorează decât ca mărturisire extrajudiciară. De exemplu, o parte face o mărturisire înaintea judecătorului de pace, după aceea incompetența acestuia fiind recunoscută, procesul vine înaintea tribunalului civil de arondisment: jurisprudența franceză admite că cel interesat poate să revie asupra mărturisirii sale.

Se poate găsi preferabilă soluția admisă de codul italian, și a se susține că este ceva imoral în conduita impricinatului care retractează în fața noilor judecători mărturisirea făcută înaintea unei prime jurisdicțiuni. Totuși, de vreme ce judecătorii pot ține seamă cum vor socoti de această primă mărturisire, nu este nevoie de a se modifica codul.

În fine, codul italian (art. 1360) decide că mărturisirea extrajudiciară este indivizibilă cași mărturisirea judiciară (a se vedea și art. 1430 din codul venezuelian). Jurisprudența franceză adoptă o soluție analoagă, afară numai că judecătorii au o putere de apreciere. Comisiunea hotărând că nu e locul de a se reglementa pe cale legislativă mărturisirea extrajudiciară, din cauza rarității sale, nu avea să se pronunțe asupra acestui punct.

În rezumat, singura modificare propusă consistă a se adăuga la art. 1356 un alineat conceput astfel: *mărturisirea extrajudiciară trebuie a fi considerată ca un fapt supus aprecierii tribunalelor, după regulile pentru probe.*

HENRI CAPITANT

Profesor la facultatea de drept din Paris

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTITIE

SECȚIUNEA I-a

Audiența dela 12 Noembrie 1919

Președinția D-lui G. V. Buzdugan, președinte

Ministerul de Justiție cu Elena Sărățianu și alții.

PREScripTIE. — ACTIUNE CIVILĂ. — INTEMEREA EI PE UN DELICT. — DAUNĂ ART. 593 ȘI 594 PR. PENALĂ.

PREScripTIONE. — ACTIUNEA ÎN JUSTITIE. — TEMEIUL EI. — DACĂ POATE FI SCHIMBAT ÎNAINTEA ÎNALTEI CURȚI. — QUASI DELICT. — ART. 998 C. CIVIL. — ART. 593 ȘI 594 PR. PENALĂ.

1° Din moment ce o acțiune civilă are de bază un delict, ea se prescrie prin trecere de 5 ani pe temeiul art. 593 și 594 pr. penală, deoarece acțiunea civilă ce decurge dintr'o infracțiune penală se prescrie prin același termen ca și acțiunea publică, neputându-se admite a se stabili o daună dintr'un delict ce nu s'ar mai putea dovedi pe cale penală.

2° Când instanțele de fond au respins o acțiune civilă întemeiată pe un delict, pe motiv că ar fi prescrisă potrivit art. 593 și 594 proc. penală, partea numai poate ca înaintea Casației să invoace că nu i se poate aplica de cât prescripția de 30 de ani, întemeindu-și acțiunea nu pe un delict ci pe dispozițiile art. 998 și urm. c. civil, deoarece ar fi a se aduce înaintea înaltei Curți mijloace noi de apărare, cea ce este inadmisibil, întrucât acele mijloace nu sunt de ordine publică și nu au făcut obiectul desbaterilor la instanța de fond.

No. 274. — Respins recursul făcut de Ministerul Justiției în contra sentinței No. 110/915 a tribunalului Bacău, dată în proces cu Elena Sărățianu ș. a.

1) D. Alexandresco, VII, p. 227. Baudry-Lacantinerie et Barde, *Obligations*, t. IV, No. 2725, se pronunță însă în sens contrar, susținând că mărturisirea extrajudiciară trebuie să facă dovadă deplină comp. Dalloz, *Nouveau c. civ.*, ann., art. 1355, No. 23.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier C. Sărățeanu. S'au ascultat: d-l avocat G. Netter în dezvoltarea motivelor de casare, și d-l avocat E. Crăciun în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra motivului de recurs:

«Instanțele de fond au violat dispozițiunile art. 593 și 594 pr. penală pe care le-a interpretat și aplicat greșit considerând ca prescripția acțiunea în daune intentată de Stat contra lui C. Nicolau Stoica în calitatea lui de șef de portărei pentru suma delapidată de subalternii săi, deoarece răspunderea șefului de portărei e independentă de faptul că suma ce trebuia să predea Ministerului i-a fost sustrasă de subalternii săi, mai ales că contra lui C. Nicolau Stoica nu era deschisă și nu putea fi deschisă o acțiune publică, ca să fie prescripția, odată cu acțiunea civilă ce Statul ar fi avut contra lui. Statul nu avea contra lui C. Nicolau Stoica de cât o acțiune civilă bazată pe art. 998 c. civ. și legea și regulamentul de funcționare al portăreilor, acțiune ce nu se prescrie de cât prin 30 ani».

Având în vedere sentința atacată cu recurs din care rezultă că recurentul a chemat în judecată pe C. Nicolau Stoica, fost portărel la tribunalul Bacău, Elena Sărățeanu și pe alți moștenitori ai lui Vasile Sărățeanu, fost agent de portărei, reclamând o sumă de bani datorită de aceștia dintr'un delict de delapidare de bani publici; că judecătorul de ocol și apoi tribunalul în apel, au respins acțiunea ca prescripția, fiind trecuți cinci ani dela săvârșirea delictului;

Având în vedere că instanțele de fond, pentru a hotărâ astfel, constată în fapt că Vasile Sărățeanu a decedat înainte de a se dovedi faptul; cel numit în locul său, un oarecare Pintilie, comite un delict analog, pentru care e urmărit, judecat și condamnat; cu ocazia cercetării acestui din urmă fapt, s'a dovedit și delapidarea comisă de predecesorul său decedat; tocmai peste cinci ani dela decesul lui Vasile Sărățeanu, Statul intentă acțiune civilă contra moștenitorilor săi și contra fostului șef, portărelul C. Nicolau Stoica, cerând restituirea sumei delapidate;

Având în vedere că, înaintea instanței de fond, recurentul a susținut că rău s'a admis prescripția prevăzută de art. 593 și 594 pr. penală, deoarece acțiunea în daune provenită din faptul penal comis de defunctul Sărățeanu, ar fi fost întreruptă prin acte de instrucțiune, făcute contra urmașului său Pintilie în 1910, ceea ce constată instanța de fond că n'a avut loc;

Considerând că astăzi, prin motivul de casare, recurentul invocă pentru prima oară un nou mijloc de apărare și anume acela că Statul ar avea contra lui C. Nicolau Stoica, nu o acțiune civilă isvorâtă dintr'un delict, căci pe cale penală nici nu putea reclama contra lui C. Nicolau Stoica, ci numai o acțiune civilă, bazată pe art. 998 cod civil și art. 105 din regulamentul portăreilor, acțiune pe care a înțeles s'o exercite și care nu se prescrie de cât prin 30 de ani;

Considerând că, din moment ce acțiunea introdusă înaintea primei instanțe are de bază un delict, cu drept cuvânt instanța de fond a admis în cauză prescripțiunea ei pe temeiul art. 593 și 594 din procedura penală, căci este constant în drept, că acțiunea civilă ce decurge dintr'o infracțiune penală se prescrie prin acelaș termen ca și acțiunea publică, neputându-se admite a se stabili o daună dintr'un delict ce nu s'ar mai putea dovedi pe cale penală; că recurentul însă susținând pentru întâia dată înaintea acestei Curți că acțiunea sa s'ar întemeia pe art. 998 cod. civil și 105 din regulamentul portăreilor, adică pe o cauză juridică distinctă de aceea pe care se bazează acțiunea înaintea instanțelor de fond, este neîntemeiat, întrucât nu se poate deduce în judecata Curții noi cereri sau noi mijloace de apărare care nu-s de ordine publică și n'au făcut obiectul desbaterilor la instanța de fond;

Că, în speță, bine au judecat instanțele de fond când au respins acțiunea recurentului, constatând că au trecut cinci ani dela săvârșirea delictului și deci motivul de recurs fiind un nou mijloc de apărare, propus pentru prima oară înaintea acestei Înalte Curți, cată a se respinge.

Pentru aceste motive, respinge.

Audiența dela 19 Iunie 1918

Președenția d-lui Gr. Ștefănescu, consilier

Carolina Barasch cu Benedict Martin

REGULAMENT DE COMPETENȚĂ. — ACAPARARE DE IMOBILE. — JUDEC. DE OCOL. — ART. 35 ȘI 38 LEGEA MĂSURILOR EXCEPȚIONALE.

Judecătorul de ocol este competent să judece delictul de acaparare prevăzut de art. 38 din legea măsurilor excepționale și să declare în primă instanță nulitatea contractelor de închiriere oricare ar fi valoarea lor.

No. — 19. — Trimis la judecătorul ocolului I urban București procesul dintre Carolina Barasch și Benedict Martin, în urma cererii făcute de d-l procuror general al Curții de apel București.

S'a ascultat citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Ar. Alexandrescu.

În lipsa, părților, d-l procuror Zamfirescu a pus concluziuni.

Curtea deliberând,

Asupra cererii făcută de d-l procuror general de pe lângă Curtea de apel din București prin adresa No. 1598/917, de a se pronunța un regulament de competență în cauza dintre Carolina Barasch și Benedict Martin.

Având în vedere actele din dosarele instanțelor de fond din care se constată că Benedict Martin a chemat în judecată pe Carolina Barasch înaintea judecătorului de ocol, pentru ca constatându-se că n

mita este acaparătoarea de imobile urbane, spre a le specula prin subînchiriere, să se anuleze contractele de închiriere intervenite între ei și autentificate de tribunalul Ilfov secția de notariat la No. 16292/910 și No. 5202/914;

Că judecătorul ocolului I urban București, prin încheierea No. 2626 din 11 Iunie 1916, și-a declinat competența de a judeca acea cerere, pentru motivul că, în speță, nefiind vorba de reducerea vreunui spor de chirie, pentru a fi aplicabil art. 40 din legea dela 1916 pentru luarea de măsuri excepționale, care atribue judeului de ocol competența de a judeca în acel caz, ci de anularea unor contracte de închiriere pentru cauză de acaparare, competența în acest caz a rămas așa cum este regulată de dreptul comun;

Că tribunalul Ilfov secția IV-a prin sentința No. 91/917 și-a declinat și el competența de a judeca, pentru motivul că cererea fiind făcută pentru constatarea acaparării, judele de ocol este competent să o judece conform art. 40 din legea măsurilor excepționale;

Că cursul justiției fiind astfel întrerupt, această înaltă Curte urmează a pronunța un regulator de competență în cauză;

Considerând că prin art. 35 din legea măsurilor excepționale, legiuitorul a oprit sporirea chiriei, iar prin art. 38 din aceeași lege, a oprit acapararea de imobile;

Că, prin art. 40 constatarea atât a sporului de chirie, cât și a acaparării a fost dată în competența judeului de ocol;

Că, în adevăr, prima parte a aliniatului I din acel articol prevede că în cazul art. 35, adică atunci când e vorba de sporirea chiriei, judele de ocol va hotărî în prima și ultima instanță, asupra reducerii chiriei și asupra amenzei, când sporul chiriei anuale nu trece de 1000 lei, oricare ar fi valoarea contractului de închiriere, iar partea a doua a aceluiași aliniat atribue tot judeului de ocol competența de a judeca, însă numai în prima instanță, cazul în care sporul chiriei trece de 1000 lei cum și cazul când infracțiunea este cea prevăzută de art. 38, adică în caz de acaparare, cum este în speță.

Că, conform acestui articol, după cum judele de ocol este competent să reducă în prima instanță numai un spor de chirie, oricare ar fi valoarea chiriei și țifra sporului, tot asemenea este competent în caz de acaparare să declare în prima instanță nulitatea contractelor de închiriere, oricare ar fi valoarea lor;

Că, prin urmare, în speță, judele ocolului I urban București este competent să se pronunțe în prima instanță asupra cererii făcute de Benedict Martin, în care scop i se vor trimite dosarele respective.

Pentru aceste motive, trimite la judele de ocol.

SECȚIA II

Audiența dela 16 Martie 1920

Președinția D-lui Gh. Stoicescu, președinte,

Ministerul public în interesul legii

ABUZ DE ÎNCREDERE.—CONTRACT DE COMISION.— NEEEXECUTARE.—
CAMBIE.— ART. 322 I 323 C. PEN.

Remiterea unor mărfuri cu obligațiunea de a le restitui sau de a plăti prețul, constituie un contract de comision, a cărui neexecutare face pe comisionar pasibil de penalitatea prevăzută de art. 322 și 323 din codul penal pentru abuz de încredere, afară numai dacă inculpatul probează că nerestituirea mărfii sau a valorii ei nu se datorește intențiunei de a fraudă, ci unor împrejurări de forță majoră sau unei cauze legale de liberațiune; iar faptul remiterii unei cambii drept plată, nu poate acoperi abuzul de încredere, de oarece cambia nu constituie o plată, ci numai o modalitate de a plăti o datorie existentă.

No. 347. — Casată în arma recursului făcut de d-l procuror general al Curții de apel București s. III decizia No. 156/919.

S'a ascultat d-l procuror Al. Gane în concluziuni pentru respingerea recursului.

Curtea deliberând,

Asupra motivelor de casare:

«Curtea nu contestă existența delictului, dar ca să ajungă la achitare invoacă faptul plății sumei, datorită de inculpat, prin remiterea de către el reclamantului a unei polițe fără valoare; or, tocmai aci Curtea comite o eroare fundamentală, pentru că darea în plată a unei polițe fără valoare, emanată dela persoane insolvabile, nu poate șterge existența delictului, ci din contra faptul acesta constituie un nou delict. Deci Curtea procedând în modul mai sus arătat a comis un dublu exces de putere: 1) că a respins cererea ministerului public de a chema pe reclamant ca informator, cerere care era concludentă în cauză; și 2) că a achitat pe inculpat pe motiv că s'ar fi operat o novațiune, ceea ce nu poate fi, căci în speță fiind vorba de un delict nu se poate opera o novațiune când la bază e un fapt ilicit și necorect, care interesează ordinea publică și deci este inadmisibil ca justiția penală să-i dea cuvenita sancțiune».

Având în vedere decizia adusă în recurs prin care Teodor Toma este achitat de faptul de abuz de încredere comis în prejudiciul lui M. Harnic;

Având în vedere că rezultă din această decizie că Teodor Toma a primit în consignatie dela M. Harnic stofe de haine în valoare de 5787 lei spre a le vinde în magazinul său cu obligațiunea ca după ce va scădea comisionul cuvenit, să-i verse imediat sumele provenite din vânzare; că Teodor Toma a mai convenit cu M. Harnic ca acesta să aibă dreptul de a ridica și controla marfa primită în consignatie oricând va crede de cuviință; că, însă, după ce vinde toate stoffele, Teodor Toma, în loc să numere banii, prezintă

lui M. Harnic o cambie de 4000 lei pe care n'a plătit-o la scadență; că fiind urmărit pentru abuz de încredere, T. Toma dispăre în tot cursul instrucțiunii cât și al judecății la tribunal, care îl condamnă în lipsă la trei luni închisoare prin sentința No. 1202 din 1915; că această sentință fiind anulată în urma unei contestațiuni, inculpatul a fost din nou condamnat în lipsă; că, în contra acestei din urmă hotărâri, inculpatul făcând apel, Curtea prin decizia supusă recursului îl achită pe motiv că prin primirea cambiei de către reclamant s'a operat o novațiune care a avut de efect stingerea obligațiunei inculpatului de a restitui mărfurile sau valoarea lor, așa că fiind vorba numai de neplata cambiei iar nu de executarea obligațiunei de restituire, delictul de abuz de încredere a dispărut;

Considerând că remiterea unor mărfuri cu obligațiunea de a le restitui sau de a plăti prețul, exclude orice idee de vânzare; că, într'adevăr, în vânzare cumpărătorul face cu pierul ceea ce voeste și nu este liber să-l restituie pentru a scăpa de plata prețului; că, în speță, în condițiunile arătate de instanța de fond, contractul intervenit între părți constituie un adevărat contract de comision, astfel cum l'a și calificat această instanță; că orice comision implică în același timp un mandat în raporturile dintre comitent și comisionar (art. 405 al. 1 c. com.); că prin urmăre faptele constatate de instanța de fond justifică în drept existența unuia din contractele a căror violare stă la baza abuzului de încredere pedepsit de art. 323 c. penal;

Considerând că M. Harnic declară în plângerea făcută parchetului și la instrucție că, după ce a constatat înstrăinarea mărfurilor, a cedat stăruințelor inculpatului de a nu-l denunța pentru abuz de încredere și a primit dela el cambia;

Considerând că prin singurul fapt că inculpatul a dat reclamantului cambie este constat că nu și-a îndeplinit obligațiunea de a da acestuia fie prețul mărfurilor vândute în comision, fie aceste mărfuri în natură; că prin neexecutarea acestei obligațiuni este făcută și dovada intențiunei culpabile și a prejudiciului, așa că inculpatului nu-i rămâne decât dreptul de a cere să probeze că nerestituirea mărfii sau valorii ei nu se datorește intențiunei de a fraudă, ci unei împrejurări de forță majoră sau unei cauze legale de liberațiune;

Considerând că potrivit art. 1128 din c. civ., novațiunea unei obligațiuni se operează în trei feluri: 1) prin schimbarea creditorului căruia se substituie un alt creditor; 2) prin substituirea unui alt debitor; și 3) prin substituirea unei alte datorii ce debitorul se obligă să plătească creditorului său în locul celeia care se stinge și în toate cazurile părțile să fi avut intențiunea vădită de a nova;

Considerând că în speță nici una din condițiunile cerute de lege pentru a opera novațiunea nu se găsește întrunită în faptul remiterii cambiei destinată a acoperi abuzul de încredere comis de comisionar; că prin această cambie comisionarul nu se obliga la o datorie nouă ce s'ar substitui celei rezultată din comision, ci numai stipulează un termen de plată vechii datorii prin emiterea unui efect comercial negociabil; că o cambie nu e o plată ci o modalitate de a plăti o datorie existentă; că datoria a rămas aceeași neputându-se inova prin faptul că s'ar adăuga un gaj, un privilegiu sau o ipotecă, sau prin împrejurarea că înscrisul sub semnătură privată care o constată se înlocuiește printr'un efect comercial negociabil;

Considerând că oricum ar fi, părțile nu ar fi putut transige asupra delictului comis; că această tranzacțiune nu putea în nici un caz avea vre-o influență asupra delictului a cărui acoperire sau stingere făcea obiectul preocupățiunilor celor două părți contractante că constant fiind că comisionarul a abuzat de încrederea comitentului său, instanța de fond nu trebuia să se ocupe de mijloacele prin care reclamantul a căutat să-și repare paguba cauzată prin delict, ci numai de natura faptului asupra căruia a intervenit tranzacțiunea din care a luat naștere cambia invocată; că dar Curtea achitând pe inculpat, a dat o greșită interpretare art. 1128 c. civ., a violat art. 322 și 323 cod. penal și deci deciziunea atacată urmează a fi casată.

Pentru aceste motive, casează.

SECȚIUNEA III

Audiența dela 30 Ianuarie 1920

Președinția D-lui Al. Dobriceanu, președinte

I. Suleiman cu Fiscul.

IMPOZIT. — TAXA DE 3% ASUPRA SALARIILOR. — SPORUL DE SCUMPETE. — SCUTIRE. — FUNCȚIONAR PARTICULAR. — IMPUNERE. — ART. 2 DIN LEGEA TAXEI DE 3% DIN 1899. — DECRETUL-LEGE 3683/918.

Scutirea de taxa de 3% asupra indemnizației de scumpete se acordă numai funcționarilor publici iar nu și funcționarilor instituțiilor particulare.

No. 30. — Respins recursul făcut de I. Suleiman contra deciziei comisiei de apel din Tulcea No. 10/919.

În lipsa părților.

Curtea deliberând,

Asupra motivului de recurs:

«Greșită interpretare a art. 2 din legea taxei de 3% din 1899.

Alocațiunea pentru scumpirea traiului fiind a creațiune cu totu

specifică vremurilor anormale prin care trecem, nu a intrat în prevederile legiuitorului din 1899, oricât de generală și de vagă s'ar părea redacțiunea în care el s'a exprimat. Ea nefiind impusă nici de acest articol nici de vr'un alt text de lege, este scutită de impozit, după principiul general că tot ce nu este impus este scutit.

«Distincțiunea ce s'a creat între funcționarii publici și funcționarii societăților anonime este nedreaptă și arbitrară. Complexul legilor excepționale îi pune pe aceiași treaptă de protecțiune, dovadă între altele legea specială autorizând luarea de măsuri excepționale, art. 17, 18, etc. din 1914».

Având în vedere deciziunea No. 10/919 a comisiunii de apel din județul Tulcea, prin care s'a respins apelul recurentului și s'a menținut impunerea sa la taxa de 3% asupra alocației de scumpetea traiului, ce primește ca funcționar la Banca Românească, Agenția Tulcea;

Considerând că, prin decretul lege No. 3683/918 s'a acordat funcționarilor publici o indemnizație de scumpire a traiului, cu dispensă de a plăti pentru această indemnizație taxa de 3%, care de regulă se aplică tuturor salariilor, diurnelor și accesoriilor funcționarilor publici și ai instituțiilor particulare, când sumele ce aceștia primesc trec de 200 lei lunar;

Că din textul acestui decret-lege, reese în mod neîndoios că favoarea scutirii de taxa de 3% asupra indemnizației de scumpete, se acordă numai funcționarilor publici;

Considerând că legile fiscale fiind de strictă interpretare nu se pot întinde pe cale de analogie și altor cazuri pe care legea respectivă nu le prevede;

Că în speță fiind vorba de un funcționar al unei instituții particulare urmează a i se aplica asupra indemnizației de scumpete ce primește în plus peste salariul său lunar, taxa de 3% prevăzută de art. 2 din legea pentru înființarea taxei de 3% asupra retribuțiilor funcționarilor publici și impiegaților particulari;

Că așa fiind, recursul urmează a se respinge.

Pentru aceste motive, respinge.

TRIBUNALUL PRAHOVA

SECȚIA I a

Audiența dela 7 Februarie 1920.

Președinția d-lui D. Hariton președinte

G. M. Constantinescu cu Primăria Orașului Ploști.

IMPOZIT. — BUGET COMUNAL. — COMISIA INTERIMARĂ. — ART. 104, 105, 107, 108, 109 și 113 DIN CONSTITUȚIE. — DECRETUL-LEGE NO. 1331 DIN 22 MARTIE 1919 MODIFICATOR AL ART. 39 AL. 6 DIN LEGEA DE ORGANIZARE A COMUNEI OR URBAŢE.

Decretul-lege No. 1331 din 22 Martie 1919, modificând partea finală a al. 6 din art. 39 al. 6 din legea de organizare a comunelor urbane,

pentru a da putința comisiunii interimare de a întocmi bugetul comunal pentru exercițiul viitor și a face aplicațiunea lui, nu a înțeles prin acest singur fapt a-i acorda și facultatea de a crea impozite noi sau a modifica pe cele legal existente.

No. 52. — Admis apelul și contestația făcută de G. M. Constantinescu în contra deciziunii Primăriei Ploști din 3/16 Dec. 1919.

Tribunalul,

Asupra apelului făcut de G. N. Constantinescu, funcționar din Ploști, str. Elena Doamna No. 18, cu petiția înregistrată la No. 3920/1919, în contra deciziunii Primăriei Orașului Ploști cu data 3/16 Decembrie 1919, prin care i s-a respins ca nesusținută contestațiunea ce a făcut în contra urmăririi îndreptată împotriva lui de sus numita Primărie, cu somațiunea No. 118/1919 a percepției respective, pentru plata sumei de lei 100 reprezentând taxa prestației pe anul 1919-1920, la care a fost impus apelantul, prin decizia comisiei interimare a orașului Ploști din 2 Martie 1919;

Având în vedere concluziunile orale și scrise ale părților și actele invocate;

Având în vedere că prin contestațiunea în discuțiune, astfel după cum a fost formulată la prima instanță și dezvoltată în apel, contestatorul a susținut în prim rând că titlul în baza căruia este urmărit, pentru plata taxei de impunere sus arătată, este nul și ca atare nu poate fi opus de Primărie, deoarece deciziunea Comisiei interimare din 2 Martie 1919, invocată de intimată în acest scop, majorează în mod nelegal și arbitrar această impunere, schimbând normele de plata prestației de până atunci, votate de consiliul comunal respectiv, în temeiul art. 21 din legea drumurilor, în baza căroră dânsul se găsea impus cu 7,50 lei anual; că această procedură a Comisiei interimare violează flagrant, pretinde contestatorul, dispozițiunile art. 110 din Constituție, 104, 105 și 107 din legea organizării comunelor urbane, coroborate cu art. 39 din aceeași lege, și în consecință ridică ori ce efect legal executoriu deciziunii menționate;

Văzând cuprinsul acestor texte de lege;

Considerând ca prin ele se stabilește, că nici o sarcină sau impozit comunal nu se poate impune locuitorilor unei comune, decât prin votul legal exprimat al consiliului comunal respectiv, având confirmațiunea ulterioară a puterii legiuitoare și întărirea Regelui; că schimbarea, desființarea sau reducerea taxelor și contribuțiilor de ori ce natură ale comunei, legalmente autorizate, nu se poate face de cât printr'un vot al consiliului comunal, aprobat prin decret regal, în urma avizului consiliului miniștrilor;

că în fine, pe timpul cât consiliul comunal este dizolvat și funcțiunile lui sunt îndeplinite de comisia interimară, puterile acestei comisii sunt mărginite la actele curente de administrațiune, fără a putea angaja finanțele comunale, peste resursele disponibile ale exercițiului în curs ;

Că, în considerațiunea dispozițiilor formale din aceste texte de lege, care exclud puțința comisiei interimare de a impune, majora sau schimba vreă contribuțiune oarecare, Primăria intimată a susținut în apărare, că deciziunea comisiei interimare Ploști din 2 Martie 1919, care schimbând normele votate de consiliul comunal dizolvat, majorează taxa anuală de prestație a contestatorului de la 7,50 lei cât plătea până atunci, la 100 lei anual, calculând în bani cu 20 lei ziua de lucru, pentru contribuabilii cu 6 trăgători, prevăzuți de art. 23 din legea drumurilor, între care îl așează și pe dânsul, ar fi o deciziune legală, justificată prin modificarea adusă art. 39 din legea de organizare a comunelor urbane, de către decretul-lege cu No. 1331 din 22 Martie 1919, publicat în Monitorul Oficial No. 289 din 23 Martie acelaș an, care completează partea finală a al. 6 din acest text în modul următor :

Art. 39 al. 5 : „Puterile comisiei interimare sunt mărginite la actele curente de administrațiune.

Al. 6 : „Ea nu va putea angaja finanțele comunei peste resursele disponibile ale exercițiului curent. Totuși dacă se va găsi funcționând în luna închiderii exercițiului, ea va întocmi bugetul comunal pentru exercițiul viitor și va face aplicațiunea lui”.

Având în vedere că intimata Primărie pretinde că, deoarece prin acest text de lege se acordă Comisiei interimare, prevăzută în el, puțința de a întocmi bugetul exercițiului viitor și de a face aplicațiunea lui, prin aceasta i s'ar recunoaște implicit și dreptul de a face impunerile respective, necesare nevoilor noi bugetare ; că, pentru realizarea acestor nevoi, comisiunea interimară Ploști, prin deciziunea din 2 Martie sus arătată, a modificat normele de calcul al zilelor de prestație, astfel după cum erau așezate prin votul consiliului comunal dizolvat și a majorat cu acest chip prestațiunea anuală a contestatorului în modul arătat mai sus ;

Considerând, în prim loc, că deciziunea invocată de Primărie are data de 2 Martie 1919, pe câtă vreme decretul-lege menționat a apărut la 22 Martie 1919, deci posterior acestei deciziuni, și ca atare nu ar putea valida prin dispozițiunile sale actele nelegale săvârșite de o comisiune interimară anterior aparițiunii lui ;

Considerând însă că, chiar dacă impunerea s-ar fi făcut de Comisiunea interimară sus arătată posterior decretului-lege în discuțiune, luându-se de bune în acest scop data publicățiunii din 2 Mai 1919, sau

data aparițiunii decretului regal relativ la aprobarea acestor taxe, din 26 Iunie 1919, totuși nu se poate în mod juridic afirma, că, prin facultatea acordată comisiei interimare, care s'ar găsi funcționând în luna închiderii exercițiului, de a întocmi și aplica bugetul exercițiului viitor, prin aceasta i s'ar acorda implicit și dreptul de a face noi impuneri, sau de a modifica pe cele existente, în vederea satisfacerii noilor necesități ivite cu ocaziunea întocmirii acestui buget, deoarece este cunoscut în materie de finanțe, și distincțiunea rezultă în legiuirea noastră din chiar pactul nostru fundamental (art. 103 și următori din Constituție, titlul 4, despre finanțe), că una este a forma bugetul, adică statul conținând aprobarea prealabilă a tuturor veniturilor și cheltuelilor unui stat, județ, sau comună, și alta este a crea sau spori impozitele, în vederea satisfacerii nevoilor bugetare ;

Considerând într'adevăr că textele din constituție menționate mai sus, și în special art. 109 și 113 de sub titlul indicat, fac o distincțiune formală între legile creatoare de impozite și legea bugetară, cele dintâiu trebuind să treacă, pentru a căpăta acest caracter, prin filiera ambelor corpuri legiuitoare, pe când cea din urmă se votează numai de adunarea deputaților ; dar această distincțiune rezultă și din obiectul lor, unele creând resursele necesare diferitelor cerințe la care dă loc organizațiunea statului, iar cealaltă constituind recapitularea într'un tabel sau stat aprobativ a tuturor acestor resurse, ca și a cheltuelilor respective, cu încuviințarea acordată percepătorilor și mănuiitorilor de bani publici de a face perceperea impozitelor menționate în cursul exercițiului bugetar ; că chiar legea organizării comunelor urbane, prin art. 101-121 de sub capitolul II privitor la finanțele comunale, face distincțiunea clară sus arătată între impozit și buget, tratând despre cele dintâiu în secțiunea I privitoare la veniturile comunale și determinând precis modul în care pot fi așezate sau schimbate, astfel după cum s'a arătat și mai sus iar despre buget se ocupă în texte speciale, la secțiunea III, a capitolului menționat, intitulată „Bugetul Comunei”, și din al căror conținut nu reese nici un argument în sensul tezei susținută de intimată cu privire la acest punct ;

Că dar, decretul-lege sus arătat, modificând partea finală a al. 6 din art. 39 menționat, și dând cu acest chip puțința Comisiei interimare acelu arătată, de a întocmi bugetul comunal pentru exercițiul viitor și a face aplicațiunea lui, nu a înțeles prin acest singur fapt, fără o dispozițiune formală în acest sens, să-i acorde și facultatea de a crea impozite noi, sau a modifica pe cele legal existente ;

Considerând de alt fel că, față cu textele menționate mai sus, privitoare la organizațiunea noastră finan-

ciară, care ridică la valoarea unei norme constituționale principiul în baza căruia nici un impozit sau contribuțiune nu poate fi impusă de cât în baza votului legal exprimat al reprezentanților aleși ai aceloră căroră impozitul urmează a fi aplicat, nu se poate concepe ca o măsură, în sensul acelei pretense de intimată, ar putea fi luată pe cale de decret-lege, — atâta timp cât, în această materie, aplicațiunea dreptului de necesitate, cu care unii autori de drept public caută să justifice pentru anumite momente înlăturarea garanțiilor constituționale ale unei societăți, ar fi și nepractică, — neputându-se satisface nevoile multiple reclamate de cerințele noi și varii ale organizațiunii sociale sdruncinată de războiu, prin expediente neînsemnate la care ar putea recurge niște comisuni interimare vremelnice, și în același timp, lovind direct interesele celor împuși, fără ca aceștia să fie în vre'un chip oarecare consultați sau ascultați, ar putea da loc la arbitrar și ar deveni cu acest chip chiar periculoase;

Considerând că astfel fiind, titlul invocat de primăria intimată, pentru stabilirea dreptului său de urmărire în contra contestatorului apelant, este nelegal, fiind alcătuit cu violarea flagrantă a dispozițiilor din legile mai sus menționate, privitoare la organizațiunea finanțelor comunale și ca atare nu poate avea nici un efect executoriu legal în contra sus numitului apelant;

Că această neobservare a unor dispozițiuni formale din legile organice sus arătate, constituie o nulitate legală, interesând în mod direct ordinea publică și ca atare nu poate fi acoperită prin expirarea termenului prevăzut de aceste legi, pentru facerea reclamațiunilor de către cei atinși prin aplicațiunea nejustificată numai în fapt a acestor dispozițiuni;

Că de altfel, textul art. 104 din legea organizării comunelor urbane, la care primăria intimată s'a referit prin incidentul de tardivitatea contestațiunii ridicat în instanță, prevede afișarea deciziunii care aprobă contribuțiunea, în curs de 15 zile, la ușa casei comunale, spre a putea fi cunoscută de contribuabilii ce s'ar socoti loviți printr'înșă și care vor putea reclama în consecință; ca însă primăria nu dovedește cu nimic că o asemenea afișare s'a făcut, și deci, și din acest punct de vedere incidentul de tardivitatea contestațiunii menționat, este nefundat și în consecință se respinge ca atare;

Considerând că este asemenea neîntemeiat incidentul ridicat de intimată, privitor la anularea contestațiunii în discuțiune, pe motiv că apelantul nu ar fi consemnat suma urmărită, conform art. 19 din legea de urmărire, de oarece acest text presupune existența unui titlu legal de urmărire, în prevederile art. 1 din această lege, pe câtă vreme titlul invocat

de primărie este în afară de lege, fiind alcătuit cu calcarea ei formală, după cum s'a arătat mai sus, și ca atare și acest incident, pentru a căru rezolvare, dată fiind apărarea contestatorului, tribunalul l'a unit cu fondul, se respinge în consecință.

Că, pe temeiul considerațiunilor arătate mai sus, apelul ca și contestațiunea devin întemeiate și urmează a fi admise, anulându-se urmărirea efectuată de primărie în baza deciziunii sus menționate.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător Al. Gânțoiu, admite apelul și contestațiunea, anulează urmărirea.

Semnați: N. D. Hariton, Al. Gânțoiu.

TRIBUNALUL TELEORMAN SECȚIA II

Audiența dela 11 Februarie 1920

Președinția d-lui G. T. Pallade, judecător

TIMBRU ȘI ÎNREGISTARE. — APEL. — TIMBRARE NESUFICIENTĂ. — PLATA AMENZEL. — ART. 1, 23 AL. 18, 26, 52 ȘI 86 DIN LEGEA TIMBRULUI.

Dispozițiunile art. 86 din legea timbrului, prin care legiuitorul supune la plata unei amende înzecite pe acei cari pentru confecționarea actelor cuprinse în legea timbrului nu se vor servi de hârtie purtând timbrul legal încă dela formarea actului, se aplică nu numai când e vorba de simple acte judiciare, ca tranzacțiunile dintre părți, ci și când e vorba de acte de procedură judiciară, ca acțiuni, apeluri sau recursuri.

Tribunalul,

Asupra apelului introdus în termen de Gheorghe Cristea și Alexandru G. Cristea, ambi din comună Năstăsache, contracărței de judecată No. 62/919, dată de judecătoria ocolului rural Zimnicea, prin care numiții au fost obligați a răspunde reclamantei Leanca Anghel G. Ilie din aceiaș comună suma de 600 lei, cu cheltueli de judecată.

Având în vedere că, azi primul termen de înfățișare al apelanților, numiții făcând apelul pe hârtie liberă presintă recipisa No. 12252 dată azi de Administrația financiară Teleorman constatând plata sumei de 30 lei amenda de trei ori a apelului contra cărței de judecată No. 62/919 de mai sus și cere a se declara apelul ca suficient timbrat prin presintarea recipisei.

Având în vedere opunerile intimatei că apelanții trebuiau să plătească de zece ori taxa spre a fi apelul socotit azi suficient timbrat.

Având în vedere că, prin art. 23 al. 18 al legii timbrului atât din 1900 cât și din 1906, sunt supuse

la taxa timbrului fix de zece lei, apelurile în contra cărților de judecată date în materie civilă sau comercială când afacerea nu trece peste 1500 lei.

Având în vedere că prin art. 26 al legii din 1900, în caz când din eroare se va fi făcut vre'una din cererile prevăzute în articolele citate în acest text fără a se fi achitat în același timp și taxele speciale, s'a prevăzut pentru partea în culpă dreptul de a justifica plata unei amende egală cu de trei ori taxele datorite, spre a se putea da curs cererei sale.

Că în acest text, prin cuvintele *taxele datorite* ne-specificându-se dacă s'a înțeles și cazul când însăși cererea n'a fost făcută pe timbrul fix cerut de lege, s'a dat loc la soluțiuni variate de către instanțele judecătorești, dintre cari unele au admis ca fiind cuprinse în acest text și cazurile de timbru fix, întrucât nu s'ar învedera pentru care motiv să se facă vr'o deosebire între timbru fix și cel proporțional.

Având în vedere că legiuitorul fiscal din 1906, în scopul de a înlătura controversa ivită în aplicațiunea textului 26 a adăugat la finele alineatului penultim expresiunea de *speciale* înțelegând astfel pentru viitor că amenda din acest text se referă numai la taxele speciale.

Că așa fiind, în speță nu poate fi vorba de plata amendei întreită pentru timbru fix față cu dispozițiunile precise ale art. 20 al legii din 1906.

Având în vedere că art. 1 din legea timbrului enumără care sunt actele supuse taxelor de timbru fix sau proporțional, ori taxelor de înregistrare.

Că, între acestea, sunt prevăzute și actele judiciare pe care legea le arată în articolele următoare.

Că în art. 23 al. 18 supune la taxa timbrului fix de zece lei apelurile contra cărților de judecată civile sau comerciale.

Având în vedere că în legea din 1900, nu se prevedea nici o dispoziție precisă în ce privește amenda ce s'ar cuveni pentru apelurile ne suficiente timbrate, motiv care a dat loc contraversei de mai sus în aplicarea și la apeluri a art. 26 din legea din 1900.

Având în vedere că în 1906 odată cu complectarea art. 26, legiuitorul a prevăzut la finele art. 50 devenit 52 și dispozițiuni în ce privește opozițiunile, apelurile, recursurile și cererile de revizuire, care nu vor fi timbrate sau vor purta un timbru mai scăzut și care vor fi fost permise din eroare.

Că, în privința acestora, legiuitorul din 1906 înlăturând și controversa ivită în jurisprudență, dacă sunt nule de drept—a stabilit că opozițiunile, apelurile, etc. nu vor fi nule dacă partea care le-a prezintat va satisface chiar la prima zi de înfățișare plata amendei și complectarea timbrului cerut de lege.

De această dată, legiuitorul încadrează într'un text special și cazurile de cotravenire la plata timbrului fix pe care le lăsase nelămurite în 1900, după ce înlătură prin expresiunea *speciale* cazurile de timbru fix pe care jurisprudența căuta să le supună amendei din art. 26.

În art. 52 se vorbește atât de *amendă* cât și de complectarea timbrului, prin urmare legiuitorul de această dată înțelege a aplica dispozițiunile generale privitoare la contravențiile în materie de timbru din art. 86.

Având în vedere că în art. 86 legiuitorul supune la plata unei amende înzecite și pe acei cari pentru *confeccionarea actelor* cuprinse în legea timbrului se vor servi de hârtie purtând timbrul legal încă de la formarea actului, sau se vor servi de un timbru inferior celui stabilit de lege.

Având în vedere că prin *acte* legea timbrului în art. 1 înțelege atât actele civile cât și cele judeciare prevăzute în ea.

Că, în art. 23 al. 18 și 52 se prevăd și apelurile ca acte cuprinse în legea timbrului.

Având în vedere că în art. 86 al legii din 1906 care e identic cu art. 79 al legii din 1900 legiuitorul n'a înțeles prin *confeccionarea actelor cuprinse într'ansa* numai simplele acte judiciare, ca transacțiunile dintre părți, contractele, chitanțele, polițele, procurile, acțiunile societăților, etc, ci și actele de procedură judiciară, ca acțiunile, apelurile, recursurile, etc. conform principiului din art. 1 dezvoltat în articolele următoare între cari în art. 23 și 52 sunt cuprinse și apelurile.

Că, dacă art. 86 este pus sub paragraful referitor la sancțiuni și penalități, nu urmează că nu-și are aplicațiunea și la cazurile din art. 52, pe cât timp art. 52 sau vreun alt text nu precizează la care amendă a înțeles legiuitorul să supună apelurile făcute pe hârtie liberă sau pe timbru fix insuficient; art. 86 prevede dispozițiunile generale în materie de contravenție la legea timbrului, aplicabile tuturor cazurilor pentru care nu s'a prevăzut o anumită dispoziție în legea timbrului, cum e în art. 26 pentru taxele speciale.

În speță, apelul introdus de Gheorghe Cristea și Alexandru Gh. Cristea fiind făcut pe hârtie liberă, partea apelantă trebuia să justifice azi îndeplinirea dispozițiunilor art. 86 nu 26 din legea timbrului.

Având în vedere că apelanții declară că nu plătesc amenda înzecită pentru apelul introdus, nici nu solicită o amânare în acest scop, urmează că apelul lor rămâne insuficient timbrat și în consecință urmează a fi anulat.

Având în vedere și cererea de cheltueli de judecată care s'a găsit justificată pentru suma de lei 50.

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte, anulează ca nesuficient timbrat apelul făcut.

Semnăți: G. G. Pallade, P. A. Petrescu.